

Parijs, 30 januari 2023

Goede vrienden,

Vandaag heeft de Onderzoekscommissie die in 2020 gemandateerd werd door De Ark Internationaal haar rapport uitgebracht. Op de website van [De Ark Internationaal](#)¹ vindt u ons persbericht en de link naar de pagina van de Onderzoekscommissie. Daar kan u het volledige rapport en de samenvatting ervan raadplegen. Beide documenten zijn beschikbaar in het Engels en het Frans, en de samenvatting werd bovendien ook in het Spaans vertaald. We willen benadrukken dat het lezen van die teksten enige tijd en inspanning vraagt, vanwege de aard van het onderwerp en de lengte van het rapport en de samenvatting. Wij raden aan dat wie alleen de samenvatting leest, toch ook de inleiding en de conclusie van het eigenlijke rapport leest. Die inleiding en conclusie zijn op zichzelf al erg belangwekkend.

Na de dood van Jean Vanier werden, in februari 2020, de resultaten van “het [onderzoek](#)”² gepubliceerd, en nu communiceren we de conclusies van de Onderzoekscommissie. Zo maken we een hoofdstuk uit onze geschiedenis mee waarvan we nooit hadden gedacht dat we ermee geconfronteerd zouden worden. We hebben een aspect van het leven van onze stichter ontdekt dat haaks staat op wat we over hem wisten, en we hebben elementen over de context van de oprichting van De Ark ontdekt die ons begrip van de stichtingsfase op zijn kop zet.

Wat aan het licht is gekomen, verbijstert ons en we veroordelen nogmaals zonder voorbehoud de daden van Jean Vanier en Thomas Philippe, zijn spirituele vader, die volledig in strijd zijn met de elementaire regels van respect en integriteit van personen, en die ingaan tegen de basisbeginselen van onze gemeenschappen. Wij vragen oprecht om vergeving aan diegenen die het slachtoffer zijn geworden van dit misbruik. Wij drukken nogmaals onze erkentelijkheid uit aan diegenen die enkele jaren geleden het stilzwijgen rond pater Thomas Philippe en vervolgens Jean Vanier hebben doorbroken en op die manier anderen hebben geholpen om zich te bevrijden van een ondraaglijke last.

Wij erkennen dat wij er als instelling niet in geslaagd zijn om deze misstanden te voorkomen, te detecteren, te melden en een halt toe te roepen. Onze stichter hing de leer van Thomas Philippe aan en reproduceerde diens praktijken; hij hield ze verborgen, wat aanleiding heeft gegeven tot leugens. Dat alles beschouwen wij als een ernstige vertrouwensbreuk ten opzichte van De Ark en haar leden.

Wij zijn ervan overtuigd dat het onthullen van wat verborgen werd gehouden een keuze is die wij verschuldigd zijn aan de mensen die rechtstreeks werden geschaad door de in het rapport beschreven handelingen, maar ook aan ieder van ons, als leden van De Ark. Zowel voor degenen die gekwetst werden maar ook voor De Ark hopen we dat dit werk mogelijkheden opent voor de toekomst die anders door stilte, geheimhouding en leugens zouden zijn belemmerd.

Hier volgt een reeks punten die geen samenvatting zijn van het rapport, maar die wij belangrijk vinden om met jullie te delen:

¹ <https://www.larche.org/about-larche/news/study-commission-2023/>

² <https://www.larche.org/fr/larche/actus/inquiry-statement-test/>

- Dit rapport bevestigt wat De Ark in 2020 openbaar maakte. Jean Vanier hing vanaf het begin van de jaren vijftig de afwijkende theorieën van pater Thomas Philippe aan. Die verbondenheid met Pater Thomas, zijn leer en de daarmee samenhangende praktijken zijn structurerende elementen van zijn persoonlijkheid geweest.
- Wij vernemen dat er 25 meerderjarige vrouwen, ongehuwd, gehuwd of gewijd, en zonder verstandelijke beperking, bekend zijn bij wie er – op een bepaald moment in hun relatie met Jean Vanier – sprake was van seksuele handelingen of intieme gebaren, en dit in de periode tussen 1952 en 2019. Sommigen onder hen stellen dat ze slachtoffer waren van een relatie waarbinnen misbruik plaatsvond, anderen zien zichzelf als instemmende partner binnen een grensoverschrijdende relatie. Veel van deze vrouwen zijn intussen overleden. Sommige van die relaties bestonden tegelijkertijd, naast elkaar, en hoe uiteenlopend van aard ze ook waren, er was telkens in meerdere of mindere mate sprake van verwarring, controle en misbruik.
- Het rapport beschrijft de omstandigheden waarin De Ark in 1964 werd opgericht en wijst op het bestaan van een sektarische kern rond pater Thomas Philippe en Jean Vanier. Die kern vormde een microsysteem dat aan de oorsprong van De Ark lag, maar dat niet verder reikte dan een zeer beperkte kring van mensen van wie de situatie in het rapport uitvoerig wordt beschreven.
Die misstanden hebben zich binnen De Ark niet verder verspreid vanuit die sektarische kern.
- Niets in het werk van de Commissie, noch in de gesprekken die een psychologe gevoerd heeft met mensen met een beperking, wijst erop dat Jean Vanier met een van hen een relatie van misbruik zou hebben aangeknoopt. Tijdens de verschillende onderzoeken is er geen enkele aanwijzing gevonden dat mensen met een beperking aan dergelijk misbruik zijn blootgesteld.
- De Commissie heeft, afgezien van degenen die bij dat microsysteem betrokken waren, geen personen geïdentificeerd die ervan kunnen worden beschuldigd dat ze de misstanden opzettelijk in de doofpot hebben gestopt, hoewel er fragmentarische informatie circuleerde. Het rapport analyseert grondig hoe de combinatie van bepaalde institutionele dynamieken binnen De Ark, de charismatische persoonlijkheid van Jean Vanier, het ontbreken van een betrouwbaar mechanisme om slachtoffers de kans te geven om zich uit te spreken, en de tekortkomingen of fouten van het kerkelijk instituut, samen decennialang stilzwijgen mogelijk hebben gemaakt.
- Op ons verzoek wordt in het sociologische deel van het rapport voor de allereerste keer gekeken naar de gezagsverhoudingen en de manier waarop begeleiding en supervisie destijds georganiseerd werden binnen De Ark. Dat gedeelte van het verslag belicht de valkuilen die, in mindere of meerdere mate, een klimaat hebben geschapen dat mee aan de basis ligt van de misbruiken en van het stilzwijgen daarrond.
Het sociologische luik zal nuttig zijn om sommige van onze praktijken kritisch te bekijken, ook al zijn die in de loop van de decennia en naarmate De Ark gegroeid is, sterk geëvolueerd. Die analyse van onze praktijken maakt deel uit van een werk op langere termijn, dat nu al is opgenomen in het volgende mandaat van de Internationale Federatie van De Ark.

Hoewel het rapport heel wat sleutels aanreikt die ons helpen begrijpen en hoewel er essentiële elementen worden vastgesteld die ons geruststellen, zijn we nog steeds verbijsterd: de wanpraktijken die begonnen onder pater Thomas gaan ver terug in de tijd, zijn ernstig, werden op een hallucinante manier vergoelijkt, en waren ook buiten De Ark wijdvertakt.

Van het beeld dat we hadden van Jean Vanier blijft niets meer over en we mogen zijn ontsporingen op geen enkele manier goedpraten. Tegelijkertijd kunnen we er niet omheen dat hij verbonden blijft aan

het ontstaan van De Ark, een groot deel van de groei en bloei ervan, en dat duizenden mensen inspiratie en troost hebben gevonden in zijn persoon, woorden en geschriften.

Beide elementen – de ontsparing en de inspiratie – zijn een werkelijkheid, en het feit dat ze zo haaks op elkaar staan blijft ons diep beroeren. De Commissie heeft geen biografie van Jean Vanier geschreven, maar heeft een aspect van zijn leven verkend dat ons tot nog toe onbekend was en dat klaarblijkelijk een essentieel onderdeel van zijn leven uitmaakte. Het blijft moeilijk te bevatten hoe die verschillende facetten van zijn persoonlijkheid – degene die we al kenden en degene die we ontdekt hebben – zich tot elkaar verhielden. Wat zijn denken betreft, zal de kritische lezing van zijn werk zoals die aan bod komt in het rapport een belangrijk houvast bieden bij het onderscheiden van wat bewaard moet blijven, wat verder onderzoek vergt en wat we moeten verwerpen. In ieder geval kan de inhoud van zijn teksten niet langer benaderd worden zonder rekening te houden met wat we vandaag weten.

Zoals we in 2020 hadden beloofd, hebben we onze maatregelen ter voorkoming van misbruik en ter bescherming van mensen met en zonder beperking in de hele Federatie grondig geëvalueerd en herzien. Alle vertegenwoordigers van de Federatie en alle gemeenschapsverantwoordelijken werden opgeroepen daaraan mee te werken en hebben zich geëngageerd. Dat werk leidde tot de oprichting van [meldpunten](#)³ en het opstellen van een [referentiekader](#)⁴ van standaarden en doelstellingen, dat werd opgesteld in samenwerking met een externe consultant, gebaseerd op de normen in het Verenigd Koninkrijk. Dat kader werd in 2022 afgewerkt en op dit ogenblik wordt het vertaald in 17 talen. De uitvoering van die maatregelen is nog bezig, volgens de specifieke modaliteiten van elk van de 37 landen waar De Ark aanwezig is. In 2023 zal een nieuwe audit van al onze gemeenschappen worden uitgevoerd om te meten in hoeverre zij voldoen aan de standaarden die werden vastgelegd in het kader.

We danken de leden van de Onderzoekscmissie en die van het wetenschappelijk comité die hen hebben begeleid. Omdat het rapport op opmerkelijke wijze de manipulatie analyseert die door een kleine kring van personen op gang werd gebracht, draagt het bij tot het begrijpen en dus het voorkomen van misbruik in de meest uiteenlopende contexten. In die zin hopen we dat het rapport ook nuttig zal zijn voor andere organisaties dan de onze.

Sinds 2020 moeten we de bevindingen uit onze geschiedenis een plaats leren geven in het verhaal van De Ark. Maar het verhaal van De Ark is veel meer dan dat. Het rapport beschrijft hoe het ontstaan van De Ark besmeurd is geraakt door een kleine sektarische groep, maar benadrukt ook dat De Ark daardoor niet fundamenteel bepaald is. Dat is een heel belangrijke vaststelling.

Tot slot willen we nogmaals hulde brengen aan de mensen die het slachtoffer zijn geworden van deze misbruiken, aan iedereen die eronder heeft geleden, en aan alle personen die zich hebben uitgesproken toen dat zo moeilijk was. Zonder hen zouden we geen toegang hebben tot een vollediger beeld van onze geschiedenis en tot de verantwoordelijkheid en de vrijheid om die geschiedenis onder ogen te zien.

Enkele maanden voor onze volgende Federatievergadering en de invoering van ons nieuwe Charter is dit rapport een belangrijke stap. Aangezien we een bepaald beeld van onze stichter en onze geschiedenis zijn kwijtgeraakt, zijn we ook een bepaald beeld van onszelf kwijtgeraakt. Als er één ding

³ <https://www.larche.org/about-larche/prevention-and-safeguarding/i-report/>

⁴ <https://intranet.larche.org/documents/10181/3906979/DI-370-02-Safeguarding+Standaarden+en+doelstellingen-2203-NL.pdf/fe20382d-38bf-47ff-a46c-01f24e71769d>

is dat we in de bijna 60 jaar van ons bestaan hebben geleerd, dan is het wel het talent van mensen met een beperking om beelden op hun kop te zetten en ons toegang te geven tot een waarachtiger deel van onszelf. Dat maakt ons zeker kwetsbaarder, maar ook eerlijker en vrijer.

De Ark ontleent haar bestaansrecht niet aan haar stichter, maar aan het leven van haar leden, met en zonder beperking, in dienst van een meer menselijke samenleving. Dit herlezen van ons verleden zal ons helpen trouw te blijven aan dat engagement.

Stephan Posner

Stacy Cates-Carney